

Sygn. akt *III C 491/17*

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 listopada 2018 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie III Wydział Cywilny w składzie

Przewodniczący:	SSR del. Ewa Uchman
-----------------	---------------------

po rozpoznaniu w dniu 23 listopada 2018 r. w Warszawie *na posiedzeniu niejawnym*

sprawy z powództwa **B. H.**

przeciwko **Skarbowi Państwa - Prezesowi Sądu Okręgowego w Warszawie**

o zapłatę 6.600.000 zł

- 1. oddala powództwo;**
- 2. nie obciąża powoda B. H. obowiązkiem zwrotu kosztów procesu pozwanemu Skarbowi Państwa – Prezesowi Sądu Okręgowego w Warszawie.**

Sygn. akt III C 491/17

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 28 lutego 2017 r. powód B. H. wniósł o zasądzenie na jego rzecz od pozwanego Skarbu Państwa – Prezesa Prokuratury Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej kwoty 6.600.000 zł tytułem odszkodowania obejmującego utracone korzyści za nieuprawniony zwrot pozwu przez Sąd Okręgowy w Warszawie na podstawie zarządzenia z dnia 23 września 2013 r. wydanego w sprawie I C 862/13. W uzasadnieniu powód wskazał, że w dniu 17 lipca 2013 r. wniósł pozew do Sądu Okręgowego w Warszawie, który został zwrócony dnia 24 września 2013 r. Jednocześnie postanowieniem z 14 lutego 2014 r. powód został zwolniony od kosztów sądowych. Pismem z dnia 25 czerwca 2014 r. Sąd Okręgowy zwrócił pozew, stwierdzając, że strona nie uiściła opłaty sądowej w określonym terminie, co było zdaniem powoda nieuprawnione. Zdaniem powoda skoro uzyskał zwolnienie od kosztów sądowych w czasie, gdy pozew zalegał jeszcze w sądzie, Sąd ten nie miał prawa dokonać zwrotu pozwu z powoda jego nieopłacenia.

Postanowieniem z dnia 30 czerwca 2017 r. tutejszy Sąd ustalił, że statio fisci uprawnionym do reprezentowania pozwanego Skarbu Państwa w przedmiotowej sprawie jest Prezes Sądu Okręgowego w Warszawie (k.24 – postanowienie).

W odpowiedzi na pozew pozwany Skarb Państwa, reprezentowany przez Prezesa Sądu Okręgowego w Warszawie, zastępowany przez Prokuratorię Generalną Rzeczypospolitej Polskiej wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powoda na jego rzecz kosztów postępowania według norm przepisanych. W uzasadnieniu pozwany wskazał, iż działanie pozwanego nie uchybiało żadnym przepisom postępowania cywilnego, a pozwany działał na podstawie i w granicach prawa. Ponadto pozwany zakwestionował wysokość dochodzonego roszczenia (k.39-44 – odpowiedź na pozew).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Zarządzeniem z dnia 1 sierpnia 2013 r. wydanym w sprawie sygn. akt I C 862/13 z powództwa B. H. przeciwko Skarbowi Państwa – Ministrowi Skarbu Państwa i B. M. o zapłatę, Sąd Okręgowy w Warszawie wezwał powoda do uzupełnienia braków formalnych pozwu poprzez złożenie odpisu pozwu w 1 egzemplarzu wraz z załącznikami w terminie tygodniowym od daty doręczenia wezwania pod rygorem zwrotu pozwu (k.13 akt I C 862/13 SO w Warszawie - wezwanie).

Wezwanie to doręczono powodowi B. H. w dniu 20 sierpnia 2013 r. (k.14 akt I C 862/13 SO w Warszawie – z.p.o.).

Zarządzeniem z dnia 24 września 2013 r. wydanym w sprawie I C 862/13 referendarz sądowy w Sądzie Okręgowym w Warszawie zwrócił pozew. W uzasadnieniu wskazał, że powód nie uzupełnił braków formalnych pozwu w terminie, pomimo prawidłowego doręczenia wezwania (k. 16 akt I C 862/13 SO w Warszawie – zarządzenie).

Odpis powyższego zarządzenia wraz z pouczeniem o sposobie i terminie wniesienia skargi oraz pouczeniem, że zwrot pozwu nie tamuje możliwości rozpoznania sprawy, o ile zostaną uzupełnione wszystkie braki formalne i zostanie złożony wniosek o nadanie sprawie biegu od nowa, został powodowi doręczony w dniu 22 października 2013 r. (k.17 akt I C 862/13 SO w Warszawie – pismo do powoda, k.19 w/w akt – z.p.o.).

W dniu 28 października 2013 r. do I Wydziału Cywilnego Sądu Okręgowego w Warszawie wpłynął faks powoda, zawierający skargę powoda na zarządzenie referendarza sądowego o zwrocie pozwu (k.18 w/w akt - faks). Zarządzeniem z dnia 20 listopada 2013 r. powód został wezwany do uzupełnienia braków formalnych skargi poprzez jej złożenie w wersji papierowej, ewentualnie poprzez złożenie podpisu na nadesłanym fakcie w terminie 7 dni pod rygorem odrzucenia skargi (k.21 w/w akt – zarządzenie). Wezwanie nie zostało podjęte przez powoda w terminie i uznane za doręczone w trybie art. 139 § 1 kpc z dniem 16 grudnia 2013 r. (k. 23 w/w akt – koperta).

W tych okolicznościach postanowieniem z dnia 09 stycznia 2014 r. Sąd Okręgowy w Warszawie odrzucił skargę powoda na zarządzenie referendarza sądowego z dnia 24 września 2013 r. w przedmiocie zwrotu pozwu. W uzasadnieniu Sąd wskazał, że powód nie uzupełnił braków formalnych złożonej skargi, wobec czego na podstawie art. 398²² § 5 kpc podlegała ona odrzuceniu (k.24,25 akt I C 862/13 SO w Warszawie – postanowienie wraz z uzasadnieniem).

Powód w terminie złożył zażalenie na powyższe zażalenie. Opłaty od zażalenia nie uiscił, wobec czego nadano bieg zawartemu w pozwie wnioskowi o zwolnienie od kosztów sądowych (k. 31 w/w akt – zarządzenie sędziego). Postanowieniem z dnia 14 lutego 2014 r. Sąd Okręgowy w Warszawie zwolnił powoda od kosztów sądowych w całości (k.32 w/w akt – postanowienie).

Postanowieniem z dnia 17 kwietnia 2014 r. sygn.. akt I Acz 523/14 Sąd Apelacyjny w Warszawie oddalił zażalenie powoda na postanowienie Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 9 stycznia 2014 r., I C 862/13. W uzasadnieniu Sąd II instancji wskazał, że brakiem formalnym skargi był nie tylko brak odpisu skargi, lecz również własnoręcznego podpisu pod skargą. Podpis strony stanowi zaś wymaganie przewidziane w art. 126 § 1 pkt 4 kpc, które musi być spełnione, by można było złożone pismo potraktować jako pismo procesowe. W ocenie Sądu Apelacyjnego pismo nadesłane w formie faksu nie może być uznane za pismo procesowe z uwagi na brak własnoręcznego podpisu strony. Skoro zatem powód nie uzupełnił braków formalnych skargi w terminie, to zaskarżone postanowienie Sądu Okręgowego w Warszawie było prawidłowe (k.37 – 41w/w akt – postanowienie SA w Warszawie wraz z uzasadnieniem).

Po zwrocie akt do Sądu I instancji, Sąd ten w dniu 22 maja 2014 r. zarządził fizyczny zwrot pozwu (k.44 w/w akt – zarządzenie sędziego).

W dniu 15 maja 2014 r. do Sądu Okręgowego w Warszawie wpłynęło pismo powoda, w którym wniósł on o nadanie sprawie dalszego biegu, załączając oryginał zażalenia na zarządzenie o zwrocie pozwu, które uprzednio powód nadał faksem (k.45,46 w/w akt).

Powód otrzymał zwrot pozwu w dniu 14 lipca 2014 r. (k. 49 w/w akt - z.p.o.). W piśmie przewodnim sekretarz sądowy wskazał, że przyczyną zwrotu pozwu jest brak uiszczenia opłaty sądowej od pozwu w określonym terminie (k.48 w/w akt – pismo).

Począwszy od września 2014 r. powód składał w Sądzie Okręgowym w Warszawie kolejne wnioski o nadanie sprawie dalszego biegu. Każdorazowo Sąd Okręgowy informował powoda o braku możliwości podjęcia dalszych czynności w sprawie wobec uprawomocnienia się zarządzenia o zwrocie pozwu i fizycznego zwrotu pozwu. Powód kwestionował prawomocność orzeczenia oraz jego prawidłowość (k.50-131 w/w akt korespondencja).

W dniu 23 lutego 2017 r. B. H. wystąpił z powództwem w niniejszej sprawie.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie materiału dowodowego zgromadzonego w aktach sprawy – w tym na podstawie złożonych przez strony dokumentów, których autentyczność i treść nie była kwestionowana przez żadną ze stron, a także stosując zasady z art. 229 k.p.c. oraz 230 k.p.c. Sąd oparł się nadto na przytoczonej powyżej dokumentacji zawartej w aktach sprawy I C 862/13 Sądu Okręgowego w Warszawie, w której znajdują się oryginały dokumentów przedłożonych przez strony.

Sąd zważył, co następuje:

W przedmiotowej sprawie Sąd wydał wyrok na posiedzeniu niejawnym, uznając, że istnieją ku temu przesłanki z art. 148¹ § 1 kpc. Zgodnie bowiem z przytoczonym przepisem Sąd może rozpoznać sprawę na posiedzeniu niejawnym, gdy po złożeniu przez strony pism procesowych i dokumentów Sąd uzna – mając na względzie całokształt przytoczonych twierdzeń i zgłoszonych wniosków dowodowych – że przeprowadzenie rozprawy nie jest konieczne. Uwzględniając zatem, że powód w pozwie nie wnosił o przeprowadzenie rozprawy, podobnie nie żądał tego pozwany, nie zgłoszono także wniosków o przesłuchanie świadków lub stron, Sąd ocenił, iż do rozstrzygnięcia sporu wystarczająca jest analiza dołączonych dokumentów i akt sprawy I C 862/13, którą przeprowadzić można na posiedzeniu niejawnym. Nie może budzić wątpliwości, że rozpoznanie sprawy w tym trybie znacząco wpłynie na szybkość postępowania, zwłaszcza że na wyznaczenie terminu rozprawy strony oczekiwałyby kilka miesięcy, a powodowi szczególnie zależy na uzyskaniu orzeczenia co do istoty w sprawie, o czym świadczyć może złożona przez niego skarga na przewlekłość postępowania.

Powództwo okazało się oczywiście bezzasadne.

Powód wywodził roszczenie z faktu zwrotu jego pozwu, które w ocenie powoda było niedopuszczalne, gdyż pozew został opłacony.

Należy wskazać, że zgodnie z art. 424^{1b} kpc w przypadku prawomocnych orzeczeń, od których nie przysługuje skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem, odszkodowania z tytułu szkody wyrządzonej przez wydanie prawomocnego orzeczenia niezgodnego z prawem można domagać się bez uprzedniego stwierdzenia niezgodności orzeczenia z prawem w postępowaniu ze skargi, chyba że strona nie skorzystała z przysługujących jej środków prawnych.

Zgodnie z art. 417¹ § 2 kc w zw. z art. 417 § 1 kc warunkiem uzyskania odszkodowania za szkodę wyrządzoną przez wydanie prawomocnego orzeczenia jest wykazanie przez powoda niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, faktu wyrządzenia szkody oraz jej rozmiaru, a także adekwatnego związku przyczynowego pomiędzy wydaniem niezgodnego z prawem orzeczenia a powstałą szkodą. Przesłanki te występować muszą łącznie, a obowiązek ich udowodnienia spoczywa na powodzie zgodnie z art. 6 kc, stosownie do którego ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne.

Podnieść przy tym należy, że orzeczeniem niezgodnym z prawem w rozumieniu art. 417¹ § 2 kc jest orzeczenie niewątpliwie sprzeczne z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami, wydane w wyniku rażąco błędnej wykładni lub niewłaściwego stosowania prawa, które jest oczywiste i nie wymaga głębszej analizy prawniczej (por. postanowienie SN z 26.04.2006 r., V CNP 79/05). Niezgodność z prawem może wynikać tylko z oczywistych

błędów sądu, spowodowanych rażącym naruszeniem zasad wykładni lub stosowania prawa (por. wyrok SN z 31.03.2006 r., IV CNP 25/05).

W przedmiotowej sprawie powód nie wykazał, aby kwestionowane orzeczenie – zarządzenie referendarza sądowego z dnia 24 września 2013 r. wydane w sprawie I C 862/13 – było niezgodne z prawem. W szczególności podnieść należy, że przyczyną zwrotu pozwu było nieuzupełnienie braków formalnych pozwu w określonym terminie, tj. niezłożenie odpisu pozwu wraz z załącznikami. Orzeczenie znajdowało zatem oparcie w dyspozycji art. 130 § 1 i 2 kpc, zgodnie z którym po bezskutecznym upływie terminu do usunięcia braków formalnych pisma procesowego przewodniczący zwraca pismo stronie; pismo zwrócone nie wywołuje żadnych skutków, jakie ustawa wiąże z wniesieniem pisma procesowego do sądu. Skarga powoda na powyższe orzeczenie referendarza została odrzucona postanowieniem Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 9 stycznia 2014 r. z uwagi na nieuzupełnienie braków formalnych skargi, a zażalenie powoda na to postanowienie Sąd Apelacyjny w Warszawie oddalił postanowieniem z dnia 17 kwietnia 2014 r. sygn. akt I Acz 523/14. Po wydaniu przez Sąd Apelacyjny w Warszawie w/w orzeczenia zarządzenie o zwrocie pozwu stało się prawomocne – zgodnie bowiem z art. 363 § 1 kpc orzeczenie sądu staje się prawomocne, jeżeli nie przysługuje od niego środek odwoławczy lub inny środek zaskarżenia. W konsekwencji zarządzenie o fizycznym zwrocie pozwu - wobec uprawomocnienia się zarządzenia o zwrocie – było prawidłowe i zgodne z przepisami prawa.

Powód błędnie przyjmuje, że zarządzenie o zwrocie było niedopuszczalne, gdyż powód został zwolniony od kosztów sądowych, a więc nie miał obowiązku uiszczenia opłaty od pozwu. Jeszcze raz podkreślić należy, że przyczyną zwrotu pozwu nie były braki fiskalne pozwu, lecz – jak wspomniano powyżej - nieuzupełnienie jego braków formalnych w określonym terminie, tj. niezłożenie odpisu pozwu wraz z załącznikami. Sąd nie dopuścił się przeto rażącego naruszenia przepisów prawa, mogących skutkować odpowiedzialnością deliktową Skarbu Państwa, wobec czego powództwo podlegało oddaleniu.

Niezależnie od powyższego, podnieść należy, że w przedmiotowej sprawie powód nie wykazał ponad wszelką wątpliwość, aby pozwany istotnie wyrządził szkodę powodowi i to w rozmiarze określonym kwotą dochodzoną pozwem. W ocenie Sądu brak jest podstaw faktycznych i prawnych do przyjęcia, że skutek zwrotu pozwu powód poniósł jakąkolwiek szkodę i to w wysokości dochodzonej w pozwie. Podnieść należy, że zwrot pozwu nie zamyka stronie drogi sądowej. Powód mógł zatem złożyć nowy pozew, niedotknięty brakami formalnymi, którego żądanie zostałoby rozpoznane merytorycznie.

Mając powyższe na uwadze, Sąd orzekł jak w punkcie 1 sentencji wyroku.

O kosztach procesu Sąd rozstrzygnął na podstawie art. 102 kpc, uwzględniając, że powód był subiektywnie przeświadczony o słuszności swego żądania, a także pozostawał w błędnym przekonaniu, że przyczyną zwrotu pozwu były jego braki fiskalne, podczas gdy rzeczywistą podstawę zwrotu pozwu stanowiły innego rodzaju braki formalne jego pisma procesowego (omówione powyżej).

SSR del. Ewa Uchman

ZARZĄDZENIE

(...)